

13. august 2015

UKA 2015/65

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiunneqarpoq:

Illersornissamut isumaqatigiissutip 1951-imeersup kingornagullu ilassuteqartinneqartup qanoq isumaqatigiinniutigeqqinneqarsinnaaneranut kaammattuutininik saqqummiussisussamik Kalaallit/danskit allaffissornikkut ataatsimiititaliaannik pilersitsinissaq siunertaralugu danskit naalackersuisuinut saaffiginneqqullugit Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni illersornissamut isumaqatigiissutit aammalu amerikamiut Kalaallit Nunaanni sakkutooqarnerat Kalaallit Nunaannut iluaqutaanerusinnaaqullugit.

(Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, Partii Naleraq)

Tungavilersuut:

Amerikamiut Kalaallit Nunaanni sakkutooqarfeqarnerat Kalaallit Nunaannut iluaqutaanerusariaqartoq Partii Naleqqami isumaqarluinnarpugut, taamaattumillu aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna saqqummiullutigu.

Sorsunnersuit aappaata aallartinneranili amerikamiut Kalaallit Nunaata ilaani sakkutooqarfeqalerput, tamatumunngalu pissutaarpiarpoq nunatta nunarsuup ilaani pingaarutilimmi inissisimanagera. Tamatumunnga aallarniutaapput orsugiammik aatsitassarsiorfiup illersorneqarnissaa, USA-p Europallu akornanni missinnaanissaq aammalu silassamik nalunaaruteqartarnek. Sorsunnerup nillertup ingerlanerani teknologiikkullu atortulersuutit ineriartortinneqarneranni Kalaallit Nunaata ilaa radarinut kalerrisaarutinullu inissiinermut atorneqarpoq. Amerikamiut sakkutooqarnikkut radarit satellitillu atorlugit kalerrisaaruteqarneranni Thulemi radari pingaarnert ilagisimavaat sulilu taamaalluni aammalu tassani umiarsualiveqarfik Kalaallit Nunaata avannaani sumiiffinni umiarsualiveqarfiit sikuneq ajortut ikittuinnaat ilagalugu.

Teknologiikkut ineriartorneq akeqqatigullu pissutsit allanngornerat ilutigalugit amerikamiut sakkutuui Kalaallit Nunaanniittut ikileriarput, nunattali USA-mut pingaaruteqarnera annikillinani. Amerikamiut nunatsinniinnerisa kingunerisaanik illersornissamut isumaqatigiissummik 1951-imeersumik aallaaveqartumik piffissap ingerlanerani arlalinnik ilassutitut isumaqatigiissusiortoqarsimavoq. Soorluttaaq uagut nammineq nunatsinnut oqartussaanerput annertunerujartuinnartoq – taamaalillutalu tulluusimaarutigisinnaasatsinnik 1979-imi namminersornerulerpugut aammalu 2009-mi namminersulerluta. Itillimi isumaqatigiissut 2003-mi atsiorneqarpoq. Pissutsinut nunanut allanut sillimaniarnermullu politikimut attuumassuteqartunut uagutsinnullu pingaaruteqartunut atatillugu Danmarkip Kalaallit Nunaat peqataatissagaa tassuunakkut naqissuserneqarpoq. Thulemi radarip annertusarneqarnissaa USA-mit 2004-mi kissaatigineqarmat Kalaallit Nunaata isumaqatigiinniarnernut peqataatinneqarnissaa Itillimi isumaqatigiissutikkut qulakkeerneqarpoq. Radari pillugu isumaqatigiinniarnert ilgalikumi isumaqatigiissummik

Kalaallit Nunaannit, USA-mit Danmarkimillu atsiorneqartumik aammalu illersornissamut isumaqatigiissutip 1951-imeersup nutarterneqarneranik nassataqartumik kinguneqarput.

Amerikamiut nunatsinni sakkutooqarfeqarnerat nunatta qanoq annertunerusumik iluaqutiginnaaneraa pillugu kaammattuutunik saqqummiussisoqarnissaa siunertaralugu illersornissamut isumaqatigiissutit tamarmiusut aammalu isumaqatigiissutit ataasiakkaarlugit misissorneqarnissaat piffissanngortoq Partii Naleraq isumaqarpoq. Politikikkut, inatsilerinikkut allaffissornikkullu isumaqatigiissutit oqaaseqaatillu tunngavimmikkut akuusunit tamanit isumaqatigineqanngitsut allarujussuarmik aammalu Kalaallit Nunaannut iluaqutaanngitsumik kinguneqarsinnaasut Pituffik pillugu suliap tamarmiusup takutipkaa.

Naggataatigut oqarusuppunga "Kalaallit Nunaannut iluaqutaasumik" oqarnitsinni Partii Naleqqap sulluunniit pingaaruteqarsinnaasut pimmagit. Tassaasinnaapput sinerissatta uuttortarneqarneranut ikiuunneq, ilinniartitaaneq, teknologii, pilersuineq, annaassiniarnermut ikiuunneq, avatangiisinik illersuineq, akileraarutinit isertitat, attavilersuutunik sanaartorneq, nunatsinni avannarpasinnerpaami isorartuumi siammarsimasunillu innuttaqartumi nakorsamit ikiorneqarneq imaluunniit nunamik misissuinerit – ilissi aamma siunnersuuteqarsinnaavusi.

Siunnersuutip pisortanut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Nunanut allanut sillimaniarnermullu politikikkut pissutsit pillugit Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni ullumikkut suleqatigiittoqareeraluartoq Naalakkersuisut aqutsineranni aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu aningaasaasaliussaareersut iluini siunnersuutip piviusunngortinneqarsinnaanissaa naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

Taamaalilluni Danmarkimi, Kalaallit Nunaanni immaqalu USA-mi atorfilittat arlaleriarlutik ataatsimiittarnissaat ilimagineqartariaqarpoq, soorluttaaq suliat pillugit avataaneersunik ikiortissarsiornissaq pisariaqarsinnaassasoq. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni namminersoneq pillugu isumalioqatigiissitanut aningaasartuutit isiginiarnissaat tulluarsinnaassaaq, tamatumani 2000-2002-mi aningaasanut inatsisini konto pingaarnermi 10.01.17-imi katillugit 7 mio. kr.-it immikkoortinneqarlutik. Allattoqarfimmik aningaasarsiaqartinneqarluni siulittaasulimmik pilersitsisoqarnissaa siunnersuummi matumani eqqarsaataanngimmat siunnersuummi matumani allaffissornikkut kingunerisassat 2-3 mio. kr.-it sinnissanngikkaat tagginneqarpoq.

Siunnersuutip namminersorlutik suliffeqarfiutilinnut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Soqanngilaq.

Siunnersuutip innuttaasunut allaffissornikkut aningaasaatigullu kingunerisassai:

Soqanngilaq.